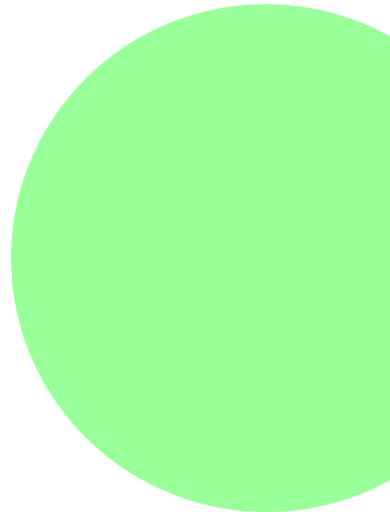
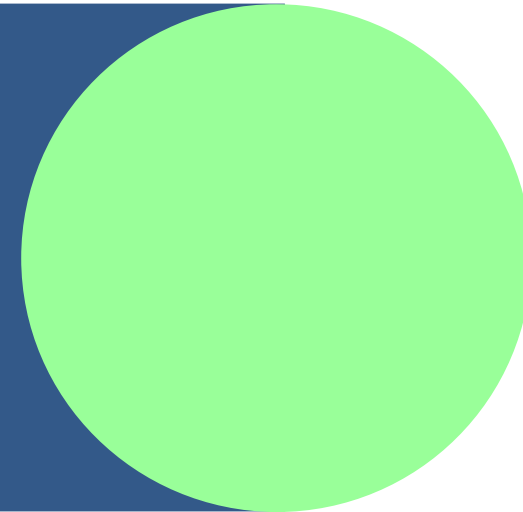

Yhdenvertaisuus

18.5.2022 Maria Kaisa Aula
Aluehallituksen puheenjohtaja
mariakaisa.aula@hyvaks.fi
@AulaMK

Suomen perustuslaki 6 §: Yhdenvertaisuus

Ketään ei saa ilman hyväksyttävää syytä asettaa eri asemaan henkilöön liittyvän syyn perusteella

Lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä, ja heidän tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti.

Erilaisia lapsia ja nuoria - samat ihmisoikeudet

- Tytöt <-> pojat
- Lapset ja nuoret
- Lastensuojelun ja sijaishuollon asiakkaat
- Sairaalassa olevat lapset
- Vammaiset lapset
- Vankilassa olevien vanhempien lapset
- Yksin tulevat alaikäiset turvapaikanhakijat
- Tottelevaiset ja uhmaavat
- Kristityt
- Islaminuskoiset
- Jehovat
- Uskonnottomat
- Saamelaiset
- Romanit
- Viittomakieliset
- Ruotsinkieliset
- Maahanmuuttajat

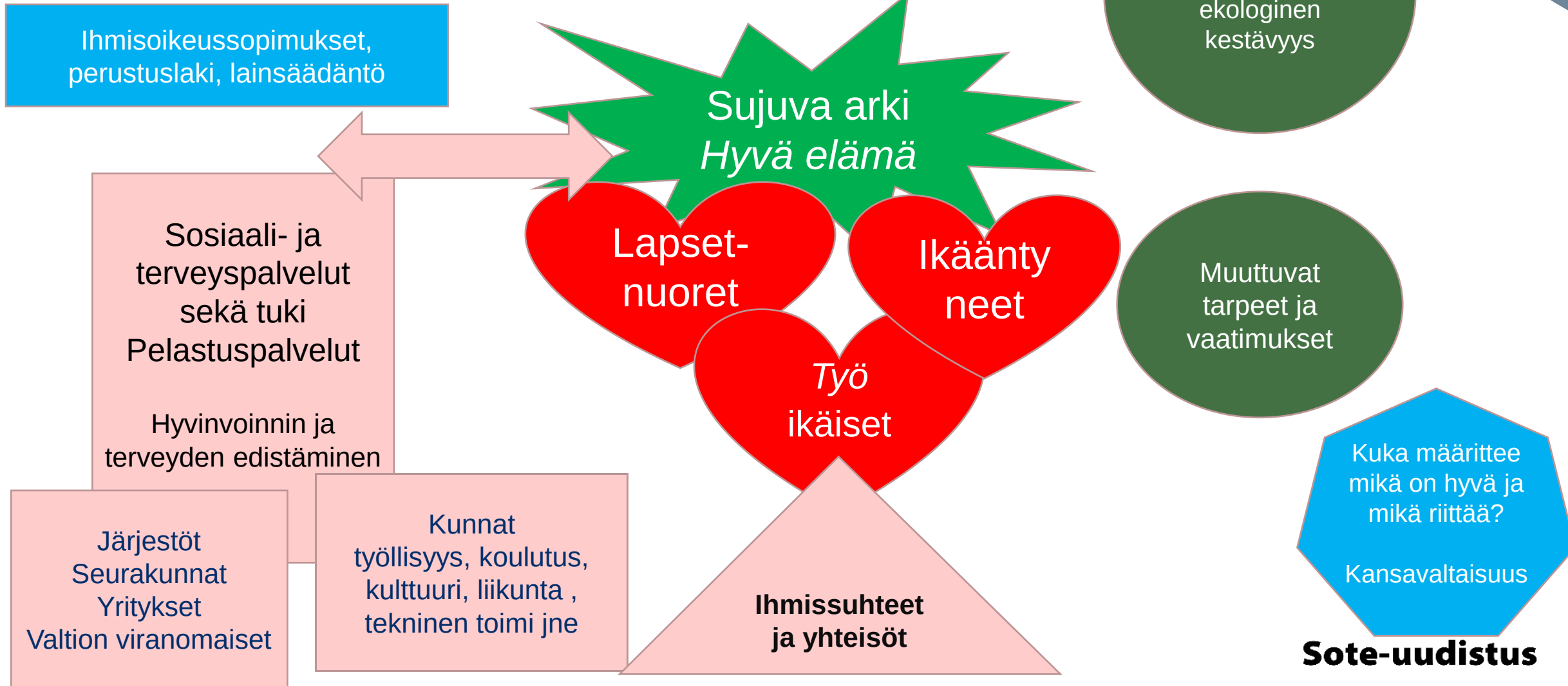
Yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa syrjiä seuraavilla perusteilla

- > päätösten ihmisvaikutusten arvioinnin ja ennakkoinnin näkökulmia
 - > perusoikeuksien toteutumisen näkökulma
 - > ihmisten kohtaamisen ja ihmisymmärryksen näkökulma
 - > osallisuuden ja osallistumisen yhdenvertaisuus
-
- – ikä
 - alkuperä
 - kansalaisuus
 - kieli
 - uskonto
 - vakaumus
 - mielipide
 - poliittinen toiminta
 - ammattiyhdistystoiminta
 - perhesuhteet
 - terveydentila
 - vammaisuus
 - seksuaalinen suuntautuminen
 - muu henkilöön liittyvä syy
- Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen.

Ihmisen hyvän elämän ja arjen tukipalvelut

Ihmislähtöisyys

- Teemme hyvän arjen tukipalveluita
- Kaikille keskisuomalaisille yhdenvertaisesti ja saavutettavasti
 - Lapsille, nuorille perheille
 - Työikäisille
 - Ikäihmisille
- Kohdataan ihminen kokonaisena
 - " pois silloista"
 - ihmisten arkeen yhteensovittaen
 - Ongelmien ennaltaehkäisyä ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä painottaen
 - Esim: vammaiset lapset ovat ensisijaisesti lapsia!
- Myös työntekijämme ovat ihmisiä :)
 - Henkilöstön hyvinvointi, merkityksellinen työ, mahdollisuus vaikuttaa
- Edellyttää yhteistyötä eri toimijoiden kanssa (kunnat, järjestöt, seurakunnat, yritykset, maakunnan liitto, tutkimus, koulutus)

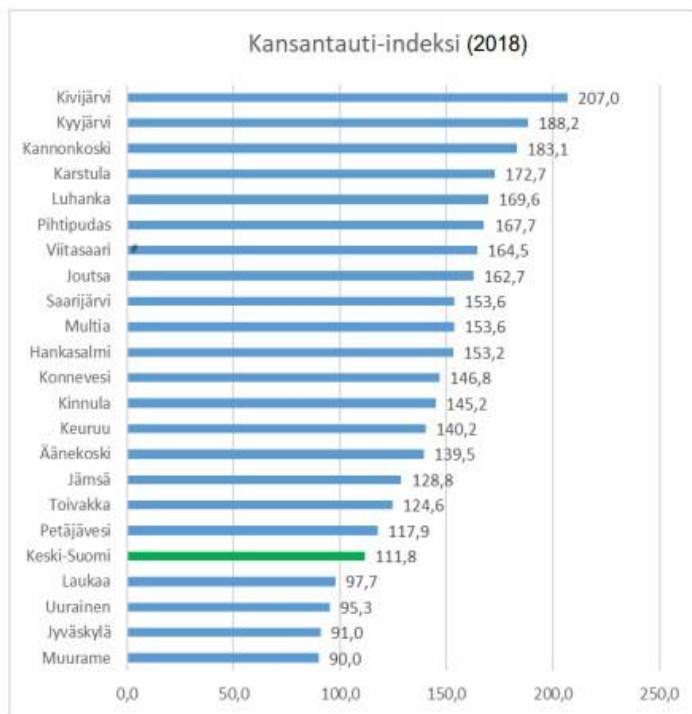

Yhdenvertaisuus ja alueelliset erot

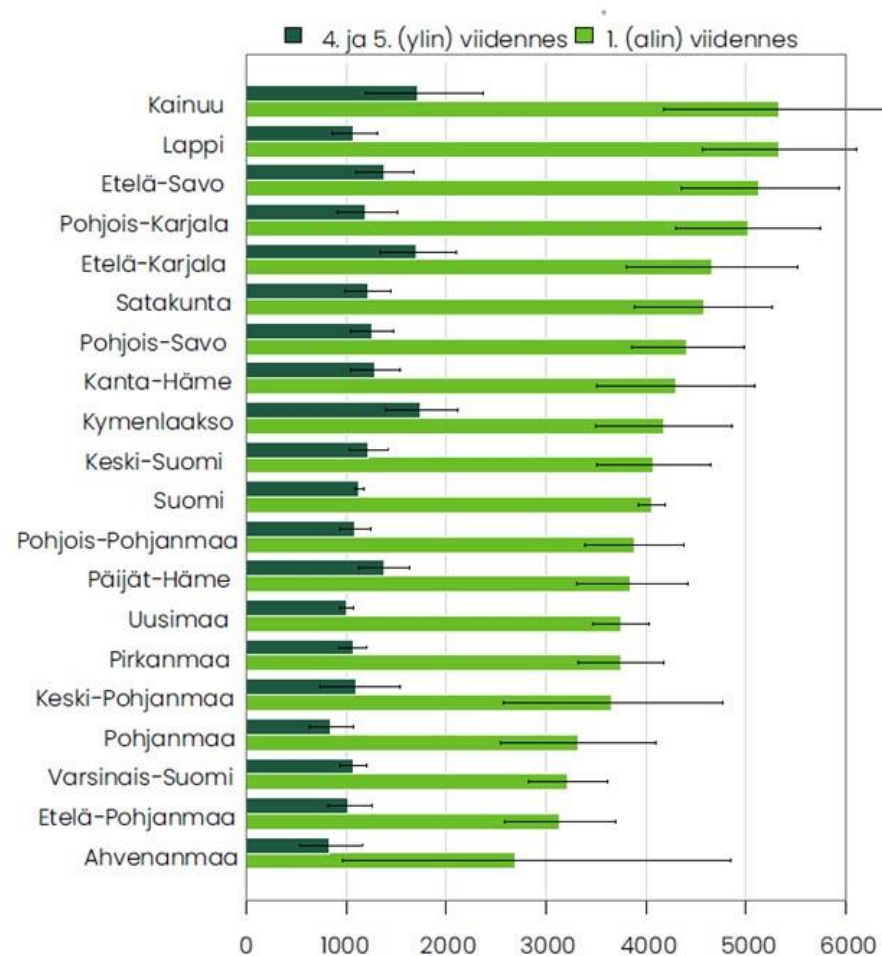
- Ikärakenteessa on suuria eroja alueen kuntien välillä. Väestö on vanhempaa alueen pohjoisosissa ja Jämsässä ja vastaavasti nuorempaa Jyväskylässä ja sen lähiympäristössä.
- Vuonna 2020 yli 65-vuotiaiden osuus oli 32 prosenttia sekä Jämsässä että pohjoisten terveyskeskusten alueella, kun taas Jyväskylän yhteistoimialueen ja Muuramen alueella vastaava luku oli vain 19 prosenttia.
- Väestörakenteen alueellisten erojen oletetaan kärjistyvän seuraavan kahden vuosikymmenen aikana. Väestö ikääntyy ja vähenee nopeimmin alueilla, joissa vanhojen ikäluokkien osuudet ovat jo nyt korkeita (Pohjoisten terveyskeskusten alue ja Jämsä).
- Syntyvyys on hieman alle maan keskiarvoa pienempää. Lähes neljäsosa lapsiperheistä oli yhdenvanhemman perheitä, mikä on maan keskiarvoa. Alle 18-vuotiaita oli vuonna 2020 väestössä saman verran kuin maassa keskimäärin, mutta 16–24-vuotiaita asukkaita on paljon. Tuon ikäryhmän osuus väestöstä on maan toiseksi suurin Pohjois-Pohjanmaan jälkeen

Hyvinvointi- ja terveyserot

(tulotaso, työllisyys, koulutustaso)

Kuvio 10. Verenkiertoelinten sairauksien vuoksi menetetyt elinvuodet (PYLL) maakunnittain ja tuloluokittain ikäväliillä 25–80 vuotta 100 000 vastaavanikäistä kohti jaksolla 2012–2014 ja 95 % luottamusväli.

Keski-Suomen hyvinvointialueen strategiatyö

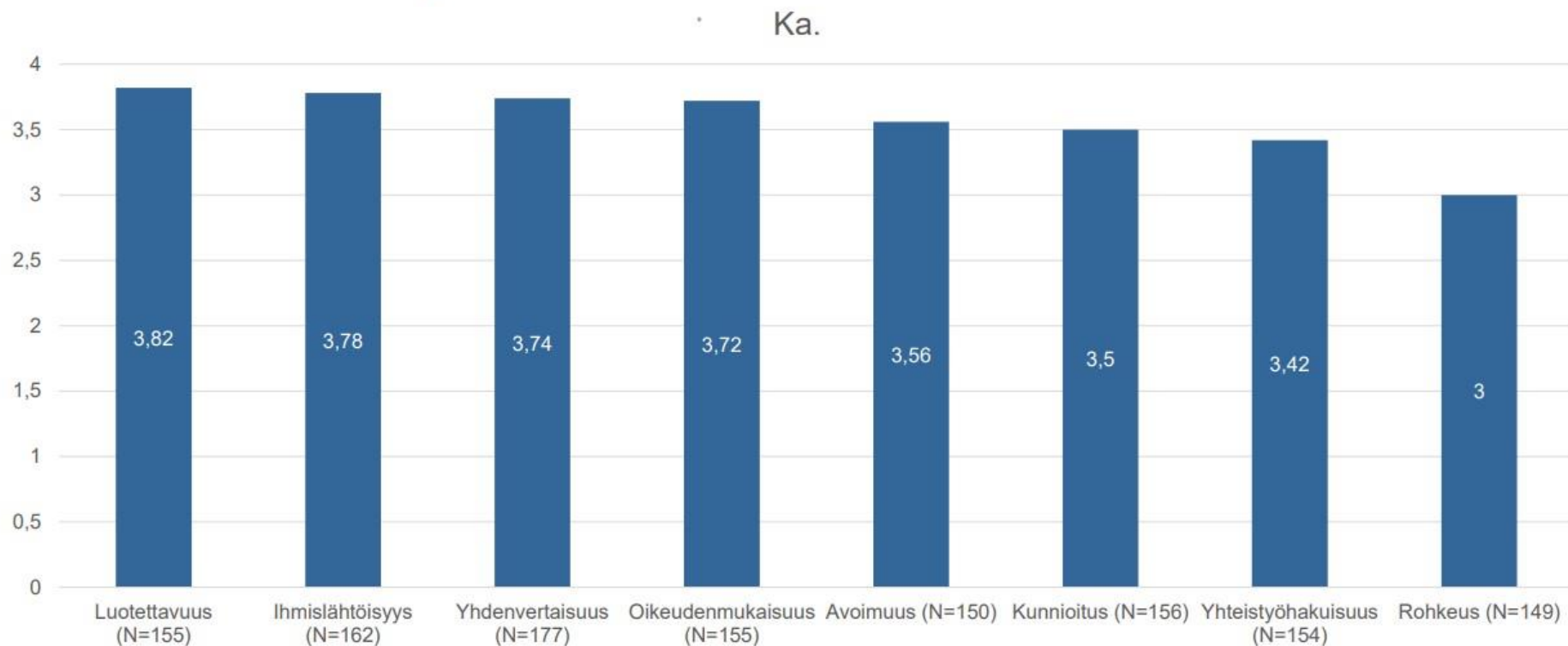
Kohti ihmislähtöisintä hyvinvointialuetta?

Arvot, missio, visio, strategiset kärjet

Arvojen arvostus – esimerkki kerätystä aineistosta

**Yhteenveto arvoista
kaikki sidosryhmät (vastaus % ~ 21)**

Arvot

- Kohtaamme ihmislähtöisesti ja yhdenvertaisesti.
 - Olemme keskisuomalaisia varten. Näemme ihmisen kokonaisuutena ja ymmärrämme eri ihmisten tarpeet. Kunnioitamme eri näkemyksiä ja mahdollistamme eri ihmisten osallisuuden. Kehitämme palveluja ja palvelupolkuja niin, että ne toimivat niin henkilöstön, asiakkaiden kuin asukkaidenkin näkökulmasta. Palvelut ovat yhdenvertaisesti saatavilla ja saavutettavissa koko Keski-Suomessa.
- Toimimme avoimesti yhteistyössä.
 - Yhdessä olemme enemmän. Jaamme tietoa avoimesti niin organisaation sisällä kuin ulkonakin. Toimintamme on läpinäkyvää ja vuorovaikutteista, jotta se mahdollistaa yhteistyön, minkä avulla saavutamme enemmän kuin yksin pystyisimme saavuttamaan.
- Olemme luotettavia ja vastuullisia, myös tuleville sukupolville.
 - Olemme myös tulevia keskisuomalaisia varten. Toimimme vastuullisesti niin taloudellisesti, sosiaalisesti kuin ekologisestikin. Toimintamme perustuu tutkittuun tietoon ja ammattitaitoon. Oikeudenmukaiset tekomme ja luotettava toimintamme lunastavat keskisuomalaisten odotukset ja luottamuksen.

Keski-Suomen hyvinvointialuestrategia 2030

Visio 2030

*Keskisuomalaisten kokemus hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta on maan kärkeä.
Hyvinvointialueen palvelut toimivat vetovoimatekijänä asukkaille, henkilöstölle ja yrityksille.*

Keskeiset strategiset tavoitteet

- Hyvinvoivat ja terveet keskisuomalaiset; kaventuneet hyvinvointi- ja terveyserot keskisuomalaisten välillä
 - Yhdenvertaiset, saatavat ja saavutettavat palvelut
 - Kustannusvaikuttava toiminta

Strategiset menestystekijät

Monipuoliset ja kustannusvaikuttavat asiakaslähtöiset palvelujen tuottamistavat ja sujuva palvelujen yhteensovittaminen

Motivoitunut, hyvinvoiva ja osaava henkilöstö

Vankka tietopohja ja systemaattinen tiedon hyödyntäminen toiminnan suunnittelussa ja johtamisessa

Sujuva ja saumaton kumppanuus kuntien, yritysten, järjestöjen, seurakuntien, oppilaitosten sekä muiden yhteistyötahojen kanssa

Aktiiviset ja osallistuvat keskisuomalaiset sekä toimivat ennaltaehkäisevät palvelut ja tuki

Toiminnan tavoitteellinen kehittäminen ja uusien toimintatapojen sujuva käyttöönotto

Missio

Edistämme keskisuomalaisten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta toimimalla ihmislähtöisesti, ennakoiden ja tiivistä yhdessä asukkaiden, henkilöstön ja kumppaneidemme kanssa.

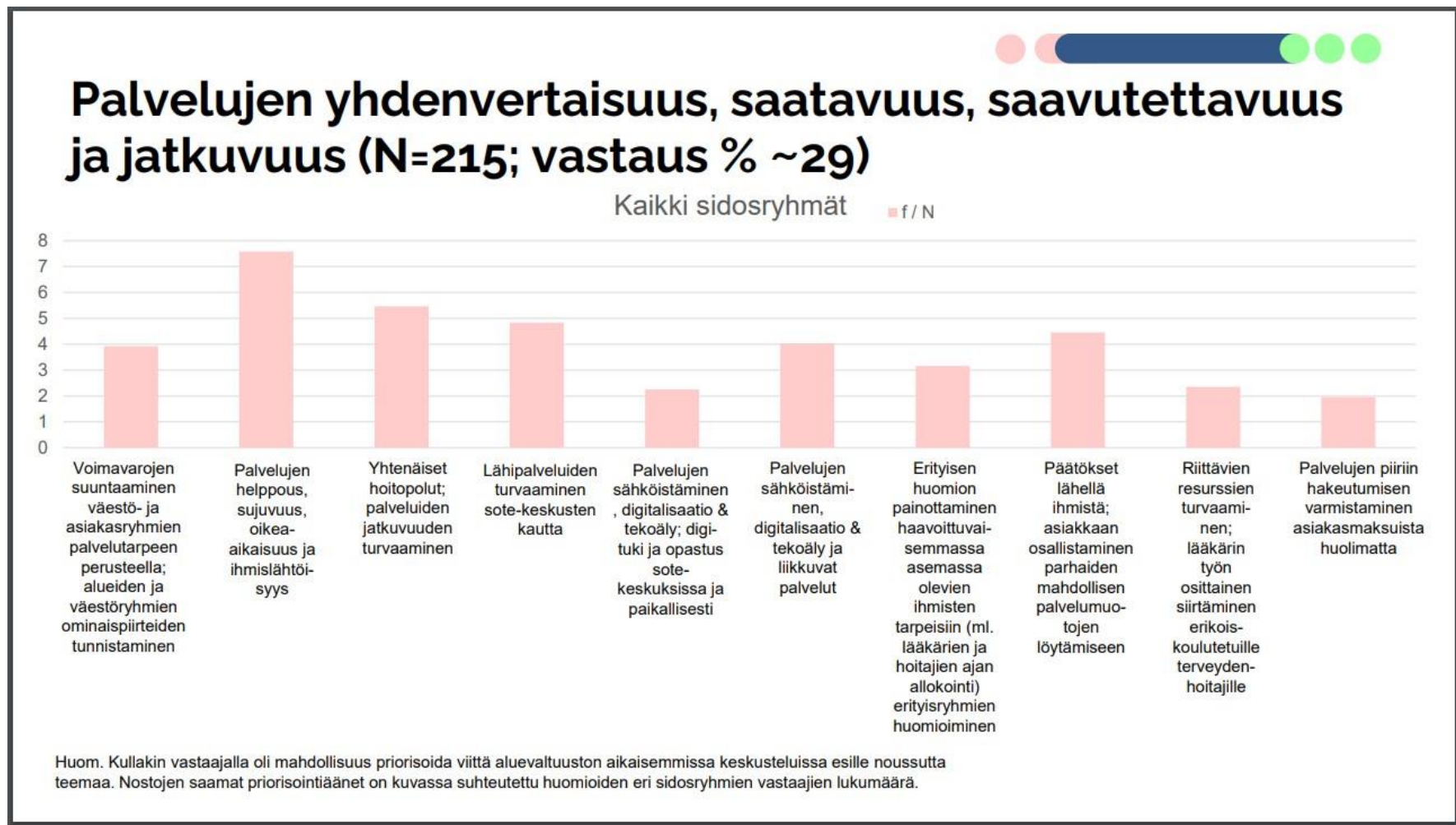
Arvot

Kohtaamme ihmislähtöisesti ja yhdenvertaisesti

Toimimme avoimesti yhteistyössä

Olemme luotettavia ja vastuullisia, myös tuleville sukupolville

Mikä lisäisi yhdenvertaisuutta? Minkä pitäisi muuttua?

Strategiakyselyn palautteissa yhdenvertaisuuden tueksi ehdotettua

- Asiakkaan mahdollisuus valita (esim. palvelusetelit)
- Asiakaslähtöiset palvelupolut
 - Palvelupolkujen tiedostaminen, kehittäminen ja viestiminen
- Riittävät resurssit yhden luukun tekniikalla
- Järjestöjen mahdollisuudet käyttöön
- Osaamisen tunnistaminen, tiedostaminen, käyttöönotto
- Palvelut helposti saavutettavia ja saatavilla tasavertaisesti
 - Esim. Digitaalisesti, fyysisesti, esteettömästi
 - Pelkoja palveluiden etääntymisestä – kiitosta nykyisistä lähipalveluista
- Moniammatillisen tiimityön vahvistaminen

Nyt on monenlaisia tulkintoja ja sovellutuksia monista asioista

Nykyiset perustason sote-palveluiden järjestäjät

- Yhteensä 25 organisaatiota
 - 8 terveydenhuollon
 - 17 sosiaalihuollon palveluiden järjestäjää
 - Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, Pirkanmaan sairaanhoitopiiri (Jämsä) ja Keski-Suomen pelastuslaitos

Terveydenhuollon järjestäjät

Sosiaalihuollon järjestäjät

Yhdenvertaisuus

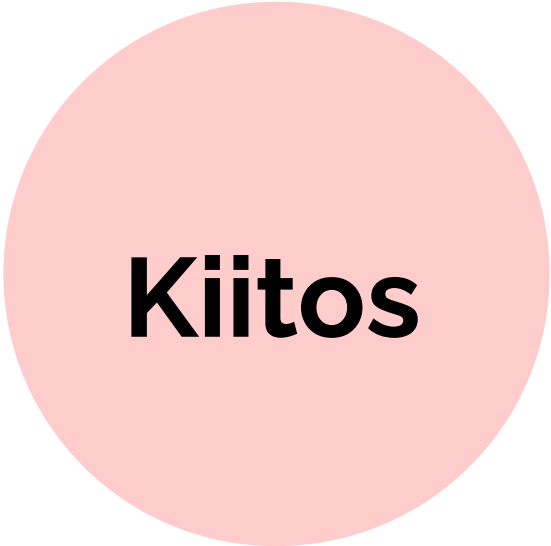
- *Miten hyvinvointialue voi edistää ja varmistaa?*
- *Tiedontuotanto, arviointi, valvonta, ohjaaminen*
 - Palveluiden saatavuus
 - Palveluiden saavutettavuus
- Henkilöstön osaaminen
- Kohtaamisen laatu
- Ennakkovaikutusten arviointi
- Kokemusasiantuntemuk sen käyttö
- Tutkimus- ja kehitystyö
- Laadun yhtenäisyys: lastensuojelu, sijaishuolto, vammaisten palvelut – siihen auttaa osaamisen keskittäminen, kehittämistyö, valvontaresurssit,
- Onko yhdenvertaisuus tasapäisyyttä – samaa kaikille?
- Vai ihmisen tarpeiden mukaan räätälöityä tukea ja palvelua – sopiva tuki oikeaan aikaan.
- Yhdenvertaiset edellytykset palveluun pääsulle ihmisen ominaisuuksista tai taustoista riippumatta
- Eri asemassa olevien ja eri taustaisten ihmisten oikeus osallistua, vaikuttaa ja tulla kuulluksi palveluiden kehittämisessä
- Etäisyyksien merkitys
- Yhdenvertaisuuden kokemus?

Työikäiset -kehittämistyö

- **Laaja-alainen sote-keskus**
 - Vastanottopalvelut
moniammatillinen tiimi
kokonaistilanteen arviointi
(lähiyhteisö, työ, toimeentulo)
 - Somaattinen, fysioterapia, mielenterveys- ja päihdehoitaja, sosiaaliohjaaja sekä toki lääkärit ja sos.työntekijät
 - Mtp- "ensi linjassa" vähentää esh läheteiden määrää
 - Apu heti: estää kroonistumista
- **Kehittämisen haasteita**
 - Lähipalvelu räätälöidysti erilaisin tavoin (kivijalka, digi, liikkuva)
 - Hammashoidon saatavuus
 - Perheen kokonaisuuden huomiointi ja perheen kriisit

- **Työkyvyn tiimi (RRF-rahoitus)**
 - Jos on tarve kartoittaa toimintakykyä
 - Erityinen huomio työttömät ja työttömyysuhan alla olevat
 - **Yhteistyö työterveyshuollon kanssa maakunnallisesti työn alla**
 - Valmistellaan työterveystoimijoiden kanssa Työote-hengessä pelisäännöt sekä lähete-vastuujäot niin että toimitaan samaan suuntaan ja vältetään päällekkäistä työtä
(Visa Kervinen, Tiina Koponen)
- Jatkossa**
Monia asioita tulossa: ennakointija yhteistyö kuntien kanssa
mm. työllisyyspalveluiden kuntasiirto, osatyökykyiset

Kiitos

#hyvaks
#hyvinvointialueks
#hyväärkikaikille